

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

MAAKUNTASUUNNITELMA 2009+2030

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

MAAKUNTASUUNNITELMA 2009+2030

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman määrittäminen	1
2. Maakunnan suunnittelujärjestelmä ja maakuntasuunnitelma	2
3. Lähtökohdat	3
4. Aikataulu ja ohjelmatyön vaiheet	4
5. Tiedottaminen ja vuorovaikutus	6
6. Vaikutusten arviointi	6
7. Keskeinen lainsäädäntö	6
8. Yhteystiedot	7

HÄMEENKATU 9
BOX 50 FIN-15111 LAHTI

PHONE +358-3-871 940
FAX +358-3-8719 411

Päijät-Hämeen maakuntasuunnitelman osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on maakunnan uutta maakuntasuunnitelmaa koskeva kuvaus valmistelun osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä suunnitelman vaikutusten arvioinnista. OAS:n tarkoituksena on antaa kaikille maakuntasuunnitelmasta kiinnostuneille tietoa työn vaiheista ja aikataulusta sekä vaikutusmahdollisuuksista siihen.

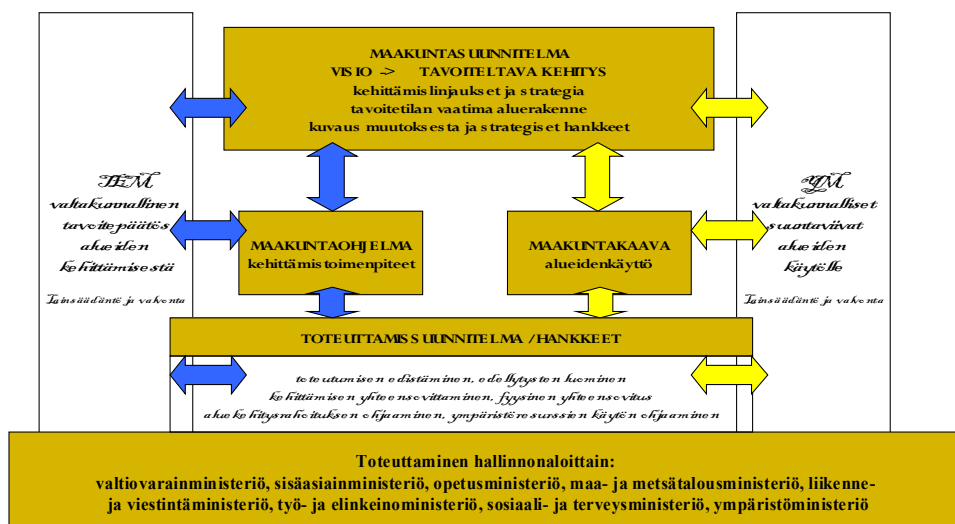
Maakuntasuunnitelman laadinnassa tavoitteena on avoin ja vuorovaikutteinen prosessi, johon eri viranomaisten, asiantuntijoiden, tiedeyhteisöjen, kansalaisjärjestöjen, elinkeinoelämän sekä muiden toimijoiden edustajat voivat tuoda omat näkemyksensä. Maakuntalaisten mahdollisuutta osallistua edistetään mm. sähköisten palveluiden avulla.

Maakuntasuunnitelman valmisteluun liittyy vaikutusten arviointi. Koko valmisteluprosessin ajan kestävässä vaikutusten arvioinnissa tuetaan suunnitelman valmistelua, päätöksentekoa, toteuttamista ja seuranta. Lisäksi se edistää eri tahojen mahdollisuutta saada tietoa ja osallistua suunnitteluun sekä parantaa edellytyksiä sovittaa yhteen eri tavoitteita ja näkökantoja.

Valmistelutyö kuuluu maakunnan liitolle ja sen toimistolle, jossa valmistelua johtaa maakuntajohtaja.

2. Maakunnan suunnittelujärjestelmä ja maakuntasuunnitelma

Maakunnan suunnitteluun kuuluvat alueiden kehittämislain ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaan maakuntasuunnitelma, maakuntakaava ja maakuntaohjelma (kuva 1). Alueiden kehittämislain 5 § edellyttää, että maakunnan liitossa laaditaan määräajoin maakuntasuunnitelma. Siinä esitetään maakunnan tavoiteltu alueellinen kehitys ja kehittämistyön linjaukset.

Kuva 1. Maakunnan suunnittelujärjestelmä

Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu perustuvat **maakuntasuunnitelmaan**, joka on alueen toimijoiden yhteen sovitettuihin näkemyksiin perustuva strateginen kehittämissuunnitelma. Maakuntasuunnitelmasta käy ilmi maakunnan tavoiteltu tulevaisuus ja kehittämisen pääsuuntaviivat pitkällä aikavälillä. Maankäyttö- ja rakennuslain (25 § 2. mom.) mukaan maakunnan suunnittelussa on otettava huomioon valtakunnalliset tavoitteet ja sovitettava ne yhteen alueiden käyttöön liittyvien maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa.

Maakuntasuunnitelma muodostaa pohjan maakunnan kehittämistä koskeville toimeenpano-ohjelmille ja maakuntakaavalle sekä julkisen rahoituksen kohdentamispäätöksille. Maakuntasuunnitelman tavoitteet täsmentyvät ja konkretisoituvat maakuntaohjelmassa ja maakuntakaavassa. Maakuntasuunnitelma tarkistetaan kunnallisvaalikausittain ja sen hyväksyy maakuntavaltuusto. Maakuntasuunnitelma laaditaan tai päivitetään valtuustokausittain. Edellinen maakuntasuunnitelma ja strategia 2005 hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 2.12.2005.

Maakuntaohjelmassa esitetään ja kootaan yhteen maakunnan kehittämistyön keskeiset tavoitteet, toimenpide-ehdotukset ja niiden toteuttamisen resurssit. Maakuntaohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon maakuntasuunnitelma, valtakunnalliset alueiden kehittämisen tavoitteet, hallinnonaloittainen alueiden kehittämisen suunnittelu ja maakuntaa koskevat muut laissa tarkoitetut ohjelmat. Maakuntavaltuusto hyväksyi edelliseen maakuntasuunnitelman mukaisen maakuntaohjelman (Parhaiten Päijät-Hämeessä maakuntaohjelma 2007-2010) asiakirjan 4.12.2006.

Maakuntaohjelman pohjalta valmistellaan vuosittain **toteuttamissuunnitelma**, joka toimii maakunnan kehittämisen lyhyen aikavälin asiakirjana sekä alueen esityksenä ministeriöille valtion talousarvion laatimisessa. Se sisältää ehdotuksen maakuntaohjelman ja erityisohjelmien toteuttamisen kannalta keskeisiksi ajankohtaisiksi hankkeiksi ja muiksi toimenpiteiksi sekä arvion niiden rahoittamisesta. Toteuttamissuunnitelma valmistellaan yhteistyössä valtion viranomaisten, kuntien ja muiden maakuntaohjelman rahoittamiseen osallistuvien tahojen kanssa. Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma hyväksytään vuosittain valtion talousarvioehdotuksen antamisen jälkeen lokakuun lopulla, ja maakunnan määrärahatarpeista neuvotellaan ministeriöiden kanssa sen pohjalta.

Maankäyttöä ja sen toteuttamista maakunnassa ohjaa **maakuntakaava**. MRL:n mukaisesti maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen kehittämisen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kun alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta, taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen. Maakuntakaavan perustavoitteet määritellään maankäyttö- ja rakennuslain sekä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden pohjalta.

Ympäristöministeriö vahvisti Päijät-Hämeen 1. maakuntakaavan 11.3.2008. Kaavan vahvistuttua Päijät-Hämeen edellinen seutukaava kumoutui. Maakuntakaava on ns. kokonaiskaava, joka käsittää koko maakunnan alueen ja kaikki tärkeimmät alue- ja yhdyskuntasuunnittelun osa-alueet.

Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (SOVALaki 200/2005) ja sitä täydentävä valtioneuvoston asetus sisältävät säännöksen yleisestä velvollisuudesta arvioida ympäristövaikutuksia riittävällä tavalla suunnitelmien ja ohjelmien valmistelussa.

3. Lähtökohdat

Alueiden kehittämisen yleiset tavoitteet perustuvat alueiden kehittämislakiin sekä valtioneuvoston päätökseen valtakunnallisista alueiden kehittämisen tavoitteista. Valtioneuvosto on päättänyt valtakunnallisista alueiden kehittämistavoitteista 20.12.2007. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on jaettu alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua ohjaavien vaikutusten perusteella yleis- ja erityistavoitteisiin.

Ympäristöministeriö on käynnistänyt valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistamisen. Tarkistus koskee vain tiettyjä osa-alueita. Tavoitteena on, että valtioneuvosto voisi tehdä päätöksen asiasta vuoden 2008 alussa.

Alueiden kehittämistä varten laaditaan myös Euroopan yhteisön alueellisia rakennerahasto-ohjelmia. EU:n alue- ja rakennepolitiikka täydentää ja tukee kansallista politiikkaa. Sen keskeinen toteutusväline Päijät-Hämeessä on alueellinen kilpailukyky ja -työllisyysohjelma vuosille 2007- 2013.

Nämä valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otetaan huomioon Päijät-Hämeen maakuntasuunnitelmaa valmisteltaessa. Tavoitepäätös suuntaa ja sovittaa yhteen maakuntaohjelmia ja eri hallinnonalojen alueiden kehittämisen tavoitteita ja toimenpiteitä.

Edellisessä maakuntasuunnitelmassa 2005 on viimeksi määritelty Päijät-Hämeen kehittämisen strategiset tavoitteet, jotka perustuvat maakunnan kehittyvään asemaan ja kasvavaan rooliin Suomessa ja maailmalla.

Kuva 2. Maakuntastrategian vaikuttavuus/merkittävyyssmatriisi 2005

Edellisen suunnitelman linjaukset tarkistetaan ja uudistetaan tehtävien analyysien, käytävien neuvottelujen ja muun valmistelutyön perusteella. Valmisteluprosessin aikana arvioidaan maakunnan kehittämishaasteet ja -tarpeet sekä niihin vastaamisen keinot. Näin varmistetaan linjausten ajantasaisuus ja niiden vastaaminen muuttuviin olosuhteisiin.

Päijät-Hämeen maakuntasuunnitelman laatiminen jakautuu seuraaviin työvaiheisiin:

Valmisteluvaihe

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaksi (OAS) asetetaan mielipiteitä varten nähtäville liiton internet-sivuille. OAS lähetetään tiedoksi ja kommentteja varten keskeisille sidosryhmille. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan tarkistaa suunnitelmatyön muissa vaiheissa, mikäli tähän nähdään tarvetta. Liiton toimistossa tai sen toimeksiannosta tehdään myös muiden tarvittavien tausta-aineistojen kokoaminen ja päivitys.

Maakuntasuunnitelman luonnostyö käynnistyy tausta-aineistoon perustuvilla sidosryhmäneuvotteluilla. Näitä käydään mm. seuraavien tahojen kanssa: Päijät-Hämeen kunnat, maakunnan yhteistyöryhmä (MYR), Päijät-Hämeen korkeakoulu- ja innovaatiotoiminnan neuvottelukunta sekä alueviranomaiset. Keskeisten alueviranomaisten (Hämeen TE-keskus, Hämeen ympäristökeskus, Hämeen tiepiiri ja Etelä-Suomen lääninhallitus) kanssa suunnitelmatyössä edetään aktiivisessa vuorovaikutuksessa.

Valmisteluvaiheessa esitetään ja tarkistetaan

- Maakunnan SWOT
- Kehitysurat/skenaariot
- Päijät-Hämeen alustava visio
- Strategisen kehittämisen vaihtoehdot
- Aluerakenteen vaihtoehdot
- Vaikutusten arviointi

Strategiset valinnat

Lopullisen ehdotuksen laatiminen käynnistyy ohjelman luonnoksesta saadun palautteen käsittelyllä maakuntahallituksessa. Saadun palautteen pohjalta tehdään tarvittavat muutokset ja laaditaan lopullinen ehdotus maakuntasuunnitelmaksi.

Päätöksenteko

Maakuntahallitus hyväksyy ehdotuksen Päijät-Hämeen maakuntasuunnitelmaksi ja tekee esityksen maakuntasuunnitelman hyväksymisestä maakuntavaltuustolle syyskaudella 2009. Suunnitelman hyväksyy lopullisesti maakuntavaltuusto.

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO MAAKUNTASUUNNITELMA 2009+ OAS

	2008												2009											
	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	1.5.	1.6.	1.7.	1.8.	1.9.	1.10.	1.11.	1.12.	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	1.5.	1.6.	1.7.	1.8.	1.9.	1.10.	1.11.	1.12.
Valmistelu																								
OAS luonnos nähtävillä																								
Sidosryhmätyö																								
Laadinta ja korjaukset																								
Strategiaseminaari																								
Kuntakierros																								
Vaihtoehtoista ehdotukseen																								
Päätökset																								
OAS mh																								
Maakuntahallitus lähtökohdat																								
Maakuntavaltuusto - syksy 2008																								
Maakuntahallitus vaihtoehdot																								
Maakuntavaltuusto - kevät 2008																								
Maakuntahallitus ehdotus																								
Maakuntavaltuusto - syksy 2009																								
Tiedottaminen																								
Nettisivut jatkuva päivittäminen																								
Tiedotteet																								
Paperinen versio tai asiakirja																								

Kuva 3. Maakuntasuunnitelman valmistelun eteneminen

5. Tiedottaminen ja vuorovaikutus

OAS luonnoksesta pyydetään lausunnot alueen kunnilta sekä muilta ohjelman laatimisen kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja sidosryhmiltä. OAS:sta voivat esittää mielipiteensä kaikki asiasta kiinnostuneet nähtävillä oloajan kuluessa. OAS on nähtävillä liiton kotisivuilla ja ilmoitustaululla toukokuusta 1 kuukauden ajan.

Työn alkamisesta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta tiedotetaan Päijät-Hämeen liiton internetsivuilla osoitteessa www.paijat-hame.fi.

Päijät-Hämeen maakuntasuunnitelman ehdotus syksyllä 2009 pidetään nähtävillä 30 päivän ajan liiton virastossa. Materiaali on saatavilla myös internetin kautta osoitteessa www.paijat-hame.fi. Mielipide suunnitelmasta tai ehdotuksesta on esitettävä Päijät-Hämeen liitolle kirjallisesti kirjeitse tai sähköpostitse nähtävillä oloajan kuluessa. Maakuntahallitus käsittelee saadut mielipiteet ja lausunnot ja hyväksyy niiden pohjalta laaditun ehdotuksen Päijät-Hämeen maakuntasuunnitelmaksi.

Lopullisesti suunnitelman hyväksyy maakuntavaltuusto. Maakuntasuunnitelman hyväksymisestä toimitetaan tieto alueelliselle ympäristökeskukselle, kunnille ja muille viranomaisille, joita asiaa käsiteltäessä on kuultu tai saatu lausunto. Maakuntasuunnitelma ja päätös toimitetaan tiedoksi Suomen ympäristökeskukselle. Yleisölle päätöksestä tiedotetaan liiton internetsivuilla. Päätös ja maakuntasuunnitelma asetetaan nähtäville liiton toimistoon.

6. Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arvioinnissa kiinnitetään huomioita taloudellisten-, sosiaalisten-, kulttuuristen ja ympäristöllisten vaikutusten arviointiin.

Taloudelliset vaikutukset arviointi käsittää mm. seuraavia tarkasteluaiheita: vaikutukset työllisyyteen, koulutukseen ja väestöön (inhimilliseen pääomaan), rahavirtojen suuntautumiseen, aineelliseen omaisuuteen, alueelliseen kilpailukykyyn sekä maakunnan vetovoimaimagoon.

Sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset arviointi sisältää mm. seuraavia aiheita: vaikutukset asuin- ja elinympäristön laatuun, tasa-arvoon, kaupunki- ja maaseutukulttuuriin, ihmisten terveyteen ja palveluiden saatavuuteen. 7

Ympäristölliset vaikutukset arviointi keskittyy mm. seuraaviin aiheisiin: vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen, kulttuuri-perintöön (mukaan lukien arkkitehtoninen ja arkeologinen perintö), vesistöön, ilmastoon, kasvillisuuteen ja maaperään.

Pääosa vaikutusten arvioinnista tapahtuu ns. asiantuntija-arvioina. Aineistoina käytetään erityyppistä tilastomateriaalia ja erillisselvityksiä.

7. Keskeinen lainsäädäntö

Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista, SOVA-laki (200/2005), 1.6.2005
SOVA-lakia täydentävä valtioneuvoston asetus (347/2005), 1.6.2005
Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista, 30.11.2000
Ehdotus valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistamiseksi, 26.3.2008
Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999), 1.1.2000
Maankäyttö- ja rakennusasetus (895/1999), 1.1.2000
Alueiden kehittämislaki, 12.7.2002/602
Valtioneuvoston asetus alueiden kehittämisestä, 19.12.2002/1224
Valtioneuvoston asetus alueiden kehittämistoimenpiteiden rahoituksesta (1225/2002), 19.12.2002
Laki rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista, 30.12.1999/1353
Asetus rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista, 30.12.1999/1354

8. Yhteystiedot

Päijät-Hämeen liitto
PL 50 (käyntiosoite Hämeenkatu 9)
15111 Lahti

Vaihde 03- 3871 940
Internet <http://www.paijat-hame.fi>
Sähköpostit etunimi.sukunimi@paijat-hame.fi

Maakuntajohtaja Esa Halme, 040-5003531
Kehittämisjohtaja Marja Koivula, 040-5781972
Aluesuunnittelupäällikkö Riitta Laitinen, 040-5317628

Lisätiedot:
Aluekehityspäällikkö Juha Hertsi, 044-3719442
Suunnittelusihteeri Asta Kortesaari, 03-8719419

v. 24.4.2008 oas jh